

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6, Telefon 4001 - 4004
Mesečna naročnina 18 lit, za inozemstvo 31-50 lit.
Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglaš: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

SLOVENEC

AVGUST - 1943

10
TOREK

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera. Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

Aspri combattimenti in Sicilia

Due cacciatorpediniere nemici efficacemente colpiti

Comando supremo, bollettino di guerra no. 1171.

Nella regione settentrionale della Sicilia i combattimenti proseguono aspri sulle posizioni occupate dalle truppe italiane e tedesche.

Centri delle retrovie avversarie sono stati attaccati da nostri velivoli.

Nelle acque dell'isola apparecchi germanici hanno colpito efficacemente due cacciatorpediniere.

Formazioni anglo-americane e navali e aeree bombardavano ieri senza gravi conseguenze località costiere della Sicilia e della Calabria.

Generale Ambrosio.

Ostri boji na Siciliji

Dva sovražna rušilca uspešno zadeta

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1171:

Na severnem delu Sicilije se nadaljujejo ostri boji na postojankah, katere so zasedle italijanske in nemške čete.

Naša letala so napadla središča nasprotnega zaledja.

V vodah okoli otoka so nemški stroji uspešno zadeli dva rušilca.

Anglo-ameriške pomorske in letalske skupine so večer brez težkih posledic bombardirale obalne kraje na Siciliji in v Kalabriji.

General Ambrosio.

Berlin, 9. avgusta. AS. Mednarodna poročevalska agencija je objavila naslednje podrobnosti o bojih v Siciliji: Na vseh odsekih se je bojno delovanje večer občutno zmanjšalo. Tudi tam, kjer so se italijanske in nemške čete zaradi skrajšanja bojne črte odmaknile ter zavzele nove obrambne postojanke, so se ameriške in kanadske čete

Vsa Italija vojno področje

Rim, 9. avgusta. AS. Uradni listi prihašajo kr. odlok št. 4, avgusta 1943 št. 714, s katerim se razglasitev vojnega stanja razširja na vse italijanske državno ozemlje. Odlok začne veljati danes.

Posledice besnega napada na Turin in Genovo

Turin, 9. avg. AS. Zadnji sovražni strahovalni napad, 22. po številu od začetka vojne, je bil naperjen zlasti na središče mesta. Stevilne razdiralne bombe in več desetstičev zažigalnih ploščic je povzročilo znatno škodo. Piazza San Carlo, katere umetniške palače Castellamonte iz 16. stoletja, ki jih je sovražnik prizadel že drugokrat, so bile znova občutno poškodovane. Ogjen je poškodoval zgodovinsko palačo Carignano, kjer je bil rojen Viktor Emanuel II., in uničil gledališče Balbo ter mesno knjižnico, bogato dragocenih del. Na zadnjem delu je občutno poškodovana tudi občinska palača. V celoti ali deloma so bile podrti stanovanjske hiše ali pa jih je ogjen onesposobil za stanovanja: niti eni sami ulici v središču mesta ni bilo prizanešeno. Poškodovane so bile tudi razne cerkve, kakor sv. Barbara, Crocetta (zvonic te cerkve je bil razkran na dvoje) in še ena cerkev. Rušilne in zažigalne bombe so znova stolkle »Cottolengo«: od bolnišnice usmiljenih sester štrli kvišku le še nekaj zidovja, enako je s kuhinjami. Zažigalne ploščice so zdrobile strehe, uničile več nadstropij od vrha do tal. Popolnoma uničena je bila tudi dobrodelna kuhinja za revne bolnike. Tudi pri tej priložnosti je bilo obnašanje ljudstva resnično zgledno.

Genova, 9. avg. AS. Neprestano se nadaljuje čiščenje predelov, ki jih je najbolj prizadejal sovražni bes. Vojaki in prostovoljni gasilci so se neoziraje se na nevarnost neutrudno žrtvovali, da bi se v mestu zopet lahko obnovilo redno delovanje. Za cilje si je sovražnik posebno izbral cerkve in umetniška dela. Cerkev sv. Stefana, prizadeta že pri prejšnjih napadih, je bila skupno s svojim zgodovinskim portalom popolnoma uničena. Prav tako je požar razdelal cerkev Tolazbe, kjer so Genovčanke častile sv. Rito. Cerkev sv. Sira, genovska stolnica, je tudi nepopravljivo izgubljena. Prav tako so popolnoma uničene cerkve Carignano, cerkev sv. Luka, sv. Tomaža, sv. Marcellina, sv. Marka in evetlišče Jezusa Nazareškega. Požar je razdelal gledališče Carlo Felice. Znatna škoda je zadela tudi palačo Roseo, sedež zbirk dragocenih

Stalinove zahteve

Ankara, 9. avgusta. AS. O Stalinovih vojnih ciljih piše v listu »Palestine post« Walter Duranty, ki je imel dva razgovora s Stalinom. Pisek trdi, da misli Stalin vrediti v Nemčijo ter dvigniti rdeči prapor v Evropi. Po Stalinovi sodbi bi boljševidom ob koncu vojne, ko bi vdrli globoko v Evropo, ne bilo težko boljševidirati evropsko celino. Razen tega zahteva Stalin baltske države, finsko luko Petsamo, popolnoma prost dostop do Dardanel in Perzijskega zaliva ter mandžursko-sovjetsko republiko, ki naj se vključi v Sovjetsko zvezo s korejsko ter severno-zahodno kitajsko sovjetsko republiko vred. Nazadnje zahteva Stalin polotok Irotang s pristaniščem Port Arthurjem ter veliki pristanišči Dairen, da bi lahko nadzoroval zahodno Tihno morje. Brž ko bi Sovjeti imeli prost hrbet v Evropi in brž ko bi Združene države mogle poslati tisoč prvovrstnih letal v Vladivostok, bi Sovjeti takoj začeli sodelovati pri »milostnem udarcu« za Japonsko,

Uspešni obrambni boji na vzhodu

Pri Bjelgorodu, Orlu in Vjazmi so izpodleteli številni sovjetski napadi - Velik očičevalni uspeh v zaledju

Hitlerjev glavni štab, 9. avgusta. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na kubanjskem predmostju so Sovjeti brez uspeha nadaljevali svoje napade, katere so podprli s številnimi bojnimi letali.

Iz bojišč ob Miusu in srednjem Doncu poročajo le o bojih krajevnega značaja.

Pri Bjelgorodu in na odseku pri Orlu so izpodleteli številni napadi močne sovražne pehote in tankovskih oddelkov. Nemško letalstvo je zlasti na teh dveh odsekih posegalo v boje ter je poleg velikega števila topov in tankov uničilo nad 300 popolnoma opremljenih oklepnih voz.

Sovražnik je napadal tudi južnozahodno od Vjazme. Po hudih bojih so bili vsi njegovi poskusi za prebitje bojne črte odbiti. Sovražne izgube so bile velike.

Južno od Ladoškega jezera je bilo le krajevno bojno delovanje.

V zadnjih dveh dneh je bilo na vzhodnem bojišču onesposobljenih 352 tankov. Lahke nemške pomorske sile so v vodah pri Novorosijsku potopile dva sovjetska obalna parnika s 1400 tonami, naložena s strelivom.

Na severnem odseku sicilskega bojišča je sovražnik s številno nadmočnimi silami obnovil svoje napade ob obalni cesti. Boji se nadaljujejo.

Hitri nemški bombniki so na severni sicilski obali uničili 1 rušilec ter 7000 tonsko trgovsko ladjo.

Pri dnevnih napadih manjšega števila sovražnih letal na zahodne zasedene pokrajine sta bila sestreljena 2 angleška bombniki, nad Atlantikom pa je bilo sestreljeno 1 severnoameriško štirimotorno letalo.

Oddelki SS in policije so skupno z oddelki vojske v zaledju vzhodnega bojišča zopet zaključili še en obsejen očistevalni nastop ter uničili številne tolpe zahodno od Minska. Pri malenkostnih lastnih izgubah so pobili 4200 tolovajev, ujeli pa so jih nad 6000, uničili 145 taborišč in 151 bunkerjev, ter poleg 60 topov zaplenili večje število manjšega orožja, streliva in drugega vojnega gradiva.

Središče bojev je severnovzhodno od Harkova

Berlin, 9. avgusta. AS. Včerajšnje nemško vojno poročilo jasno kaže, da je središče gigantske borbe vzhodno sedaj severnovzhodno od Harkova. Ob zgornjem Doncu in zahodno od Bjelgoroda so bili vsi sovjetski napadi odbiti. Najhujša borba divja med Doncem in železniško progo, ki vodi v Harkov. Moskovska poročila govore o sovjetski ofenzivi na 70 km dolgi črti in imenuje nekaj krajev, ki so bili zasedeni južnozahodno od Bjelgoroda. Govorijo tudi o 25 do 60 kilometerskem vdoru. Nemško poveljstvo k tem moskovskim trditvam molči. Nemški vojni dopisniki poročajo, da se strateški položaj v zadnjih 24 urah ni spremenil. Nemci še vedno uporabljajo taktiko elastične obrambe.

Nemški oddelki so se pri skrajšanju fronte odmaknili tako, da se sovražnik ni mogel spopasti z zahtoi za zaščitnicami. Tako so izpraznili več desetih kilometrov, ne da bi lahko sovjetske divizije odrezale ali obkolile večje nemške enote. Da bi Moskva naglasila svoje »zmage« od 5. julija do 5. avgusta, ko sta padla Orel in

Bjelgorod, je objavila fantastične številke o nemških izgubah. Ta poročila pravijo, da je bilo 120.000 nemških vojakov onesposobljenih za borbo, 12.000 vojakov ujetih, uničenih pa 5000 tankov, 1500 topov, 2500 letal in 11.000 avtomobilov. Te gorostasne številke so mnogo manjše od sovjetskih izjav. Nemško poveljstvo je pred dnevi objavilo, da so Sovjeti v istem času izgubili 300.000 mož, 8.000 tankov, 3.700 letal in 3000 topov.

Sovjeti sedaj izvajajo pritisk pri Brianksu, kjer zama poskušajo odrezati od zaledja predstraže armad von Klugeja, ki se utrjujejo v Brianksu, na novem središču obrambnega sestava med Smolenskom in Harkovom. Rdeča ofenziva proti Harkovu je bila predvidena. Pravočasno so bili storjeni vsi protitankovi in tudi tukaj je imela taktika elastične obrambe presenetljive uspehe. Nemška obramba je trdna in hitro se pripravljajo nove postojanke, katerih se bodo nemški oddelki posluževali za odločilne protinapade. (Il Piccolo.)

Dr. Göbbels o letalski vojni

Berlin, 9. avgusta. V vojaškem pregledu, objavljenem v tedniku »Das Reich«, napoveduje dr. Göbbels bistvene spremembe v izvajanju letalske vojne. Nemško ljudstvo doživlja sedaj podobno preizkušnjo živcev, kakor angleško ljudstvo leta 1940. Kakor je angleška vlada takrat v odločilnem trenutku z radikalno odločitvijo za gradnjo posebnega napadalnega orožja spremenila položaj, tako se je sedaj tudi nemška vlada odločila za podoben radikalni ukrep. Seveda ne moremo nič podrobnejšega povedati o teh pripravah, to pa ne spremeni dejstva, da so se priprave res načrtno začele. Ti tedni intenzivne borbe predstavljajo odločilno obdobje vojne. V prejšnji svetovni vojni je bila Nemčija strta z blokado, ki je izstradala nemške žene in otroke. V sedanjih vojni bi radi uklonili nemško ljudstvo s terorističnimi letalskimi napadi na nemško ozemlje. Nujnost civilne obrambe za-

hteva — nadaljuje dr. Göbbels — da se vse starejše osebe, ženske, otroci ter mladina, ki niso zaposleni v Berlinu, izselijo v predele, oddaljene od nemške prestolnice, katero bi v sedanjih okoliščinah sovražnik utegnil izbrati za cilj terorističnih napadov. Seveda ne gre za popolno izpraznitev prestolnice in nikdar ne bo sovražnik dosegel panike, kakor si je želi angleški tisk. Naj bo kakor koli že, prebivalstvo samo mora pomagati vladi pri teh ukrepih ter se zavedati, da imajo sedanje težave le prehodni značaj. Morala nemškega naroda je v sedanjih dobi odločilni čimline. Nemško ljudstvo ima svetovni pomen in se mora temu primerno obnašati. Angleži vedo, da imajo opravka z odločnim ljudstvom, ki je pripravljeno v vsakršnih okoliščinah braniti svojo življenje in svojo svobodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi ter se boriti za svoj obstoj do zmage. (Stampa sera.)

Stimson priznava velike izgube pri napadu na Ploesti

Amsterdam, 9. avgusta. Kakor poroča angleška poročevalska agencija, je severno-ameriški vojni minister Stimson izjavil, da so izgube ameriškega letalstva na romunsko petrolejsko pokrajino Ploesti z ozirom na število letal, ki so se udeležili napada, zelo velike. Stimson je dejal, da je bilo nad petrolejsko pokrajino sestreljenih 15 do 20 bombnikov, manjka pa še nadaljnjih 15 do 20 bombnikov, drugih osem bombnikov pa je moralo prisilno pristati v Turčiji. (Stampa sera.)

Carigrad, 9. avgusta. AS. Po zadnjih poročilih se je število ameriških pilotov, ki so se zaradi poškodb v letalih morali spustiti na turskem ozemlju, povečalo na 58.

Porast italijanskih vrednostnih papirjev

Bern, 8. avg. AS. V redakcijskih komentarjih finančnih pregledov naglašajo listi, da so švicarske borze zabeležile znaten ugoden odmev dogodkov v Italiji. Pretekli teden je bil zabeležen močan porast italijanskih vrednostnih papirjev, ki notirajo na švicarskih borzah, kakor tudi porast švicarskih industrijskih papirjev podjetij v Italiji. Največji dvig so zabeležili papirji elektrifikacijskih družb s porastom od 1450 na 2000 frankov.

Dobra žetev v Nemčiji in v Podonavju

Berlin, 9. avg. AS. Gauleiter Sauckel je na nekem zborovanju v Thüringenu izjavil, da je letošnja žetev prekosila vsa pričakovanja in je tako zadostna prehrana nem-

ni besedi ter zahteval novih naporov od ljudstva, od tistega ljudstva, ki se je prav zaradi vojne vse strnilo okoli vladarske rodbine.

škega ljudstva zagotovljena. Tudi žetve na Madžarskem, v Romuniji, na Hrvaškem, v Bolgariji in na Čehoslovaškem so dobre. Romunija ima za izvoz presežka 4 milijone ton žita.

Prebivalstvo portugalskih kolonij

Lizbona, 9. avgusta. AS. Po podatkih iz zadnjega štetja, ki so bili pred nedavnim objavljeni, imajo portugalske kolonije 10 milijonov 850.000 prebivalcev. Od tega je 9 milijonov domačinov. Belcev je samo 81.000. Ostanek prebivalstva predstavljajo razne druge rase.

Največji švedski potniški parnik potopljen

Stockholm, 9. avg. AS. Največji švedski potniški parnik »Kungsholm«, katerega je švedska konica leta 1941. prodala Združenim državam, je bil torpediran in potopljen. Ladja je imela nad 20.000 ton in je prevajala ameriške čete.

V vsako hišo »Slovenca«

Novi Visoki komisar za Ljubljano pokrajino

Stefani poroča: Rim, 9. avg. S pravkar objavljenim ukrepom, ki je v teku izvršitve, je bil namesto Giuseppea Lombasse, ki je podal ostavko, imenovan za

Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino general armadnega zbora gr. uif. Riccardo Moizo, senator kraljevine.

Novi komisarji pri korporacijah

Rim, 9. avg. AS. Agencija Stefani poroča: Objavljena so bila naslednja imenovanja: Zveza industrijev: komisar senator inž. Giuseppe Macini; Zveza industrijskih delavcev: komisar Bruno Buozi; podkomisarja Gioacchino Quarello in Giovanni Roveda; Zveza kmetijev: komisar grof Filippo N. Visconti di Modrone; podkomisar prof. Pietro Germani; Zveza kmetijskih delavcev: komisar Achille

Grandi, podkomisar svetnik Oreste Liccedri; Zveza trgovcev: komisar odv. Enzo Storoni; Zveza trgovskih namestencev: komisar prof. Ezio Vanoni; Zveza svobodnih poklicev in umetnikov: komisar prof. Guido de Ruggiero, podkomisar dr. Raffaello Perruzzi; Narodni sindikat odvetnikov in notarjev: komisar prof. Pietro Salamandri; Sindikat odvetnikov in notarjev v Rimu: komisar odv. Giovanni Selvaggi.

Rim, 9. avg. AS. Grof Alberto Bonacossa je bil imenovan za izrednega komisarja pri italijanskem narodnem olimpijskem odboru (Coni).

Rim, 9. avg. AS. Imenovan je bil prefekt vitez velikega križa dr. Alfonso Limoncelli za izrednega komisarja pri Dopolavoru. Za podkomisarja za Dopolavoro v Rimu je bil imenovan dr. Giovanni Manfredonia.

Po divjaškem napadu na Milano

Milan, 9. avg. AS. Strnjeni letalski oddelki so izvedli strahovalni napad na Milan. Navzile temu da je takoj nastopil protiletalsko topništvo, so sovražna letala priletela nad mesto ter metala razdiralne in zažigalne bombe ter ostudne propagandne letake. Bombe so zlasti zadale stanovanjske mestne okraje, ki so bili hujše poškodovani. Kakor vedno je sovražnik tudi večkrat opravil svoje uničevalno in strahovalno delo, ne da bi se oziral na to, kaj bo zadel, ter je razdelal in zažgal stanovanjske hiše in zasebne palače, pa bodisi v središču ali pa v obrobem delu mesta.

Med poslopji, ki jih je zadel sovražnikov uničevalni bes, je tudi bolnišnica usmiljenih bratov v Porta Nuovi, iz katere so morali

600 bolnikov prepeljati v druge bolniške zavode, dalje sirotišnico na cesti Confalonieri, samostan sv. Sofije, kjer so bile ubite tri sestre, zgodovinska palača Dugnani, kjer je milanski Mestni muzej, starodavno gledališče, ki je tik ob milanski Seali, ter ljudski trg na Porta Garibaldi. Niso še bili dali znamenja, da je nevarnost konec, ko je še prihitel prefekt, general D'Antoni v spremstvu kvestorja na najhuje prizadete kraje, kjer je ugotovil, da reševalna služba kar najbolje posluje. Pri reševanju so se zlasti odlikovale vojaške oblasti, civilni inženirski oddelki ter Rdeči križ. Prizadeto ljudstvo se je vedlo vzgledno. Letalo, ki ga je zadelo obrambno topništvo, je treščilo na tla pri Monfortu in se razbilo. Posadka se je ubila. Verjetno sta bili sestreljeni še dve drugi letali.

Moskva še glasneje zahteva drugo bojišče

Sestanek med Churchillom in Rooseveltom?

Lizbona, 9. avgusta. Ker se navzile vsem poskusom Nemčija in Italija početa ukloniti, naj bi se po glasovih iz Londona in Washingtona zopet sestali Churchill in Roosevelt. »United Press« piše, da sta povabila na sestanek tudi Stalina, ker bi bili pogovori ne le vojaškega, ampak tudi političnega značaja. V povabilu na sestanek sta Roosevelt in Churchill sporočila Stalinu, da se bo smel udeleževati razgovorov o vprašanjih zahodne Evrope edino pod pogojem, če jima dovolj vmešavanje v vprašanja vzhodne Evrope. Ta poročila pa z anglosaškega vira še niso bila potrjena.

V Moskvi o vsem tem popolnoma molčijo, pač pa so na vsa moč obnovili gonjo za »drugo bojišče«, češ da doslej zavezniki niso še nič resnega ukrenili.

Kakor poroča »Stampa sera« iz Ankare, je objavila moskovska »Pravda« članek, v katerem trdi, da ne ovirajo ustanovitve drugega bojišča vojaški krogi, pač pa politični krogi. »Pravda« ugotavlja, da so boji na Siciliji sicer velikega pomena, ne predstavljajo pa pravega drugega bojišča. Z velikim nezaupanjem do zaveznikov se omenjeni list sprašuje, zakaj zavezniki ne začnejo z velikimi napadi in

ne omogočijo Sovjetom potrebnega olajšanja. »Pravda« pripominja, da bi moralo biti odtegnjenih z vzhodnega bojišča najmanj 60 nemških in 20 zavezniških divizij in šele potem bi sovjetska armada čutila učinke drugega bojišča. (»Stampa sera«.)

Bern, 9. avgusta. AS. Brzljavke iz Newyorka pravijo, da se še nič ne ve o sestanku med Churchillom in Rooseveltom, pač pa politični in vojaški opazovalci domnevajo, da bi utegnili povabiti tudi Stalina, naj se tega posveta udeleži, in sicer zaradi tega, da bi enkrat za vselej rešili vsa evropska vprašanja, ki jih je še treba poravnati.

Bern, 9. avg. AS. Londonski dopisniki švicarskih listov govore o nujni potrebi sestanka med Churchillom in Stalinom, dodajajo pa, da je predhodno potreben še posvet med Churchillom in Rooseveltom, kajti ne sme se pozabiti, da London še vedno posreduje med Washingtonom in Moskvjo. V odnošjih s Sovjeti so razne težave, in nekatere tisk tudi navaja. Kremlj stoji na stališču, da je treba pred sporazumom o organizaciji Evrope rešiti vojaška vprašanja. Za olajšanje vzhodnega bojišča mu ni dovolj vojna v Siciliji, ampak je potrebno še vse kaj drugega.

Poleg topov govore tudi politiki

Berlin, 9. avgusta. AS. Švicarski listi se sprašujejo, čigava bo obveljala ali angleška ali ruska, ter poudarjajo, da je po starih letih zagrizenega boja vojna prišla v razdobje, ko ne gre beseda samo topu. Nimajo samo generali velikega dela, ki ga je treba opraviti, temveč imajo kaj povedati tudi politiki.

Italija je z zadnjimi dogodki zavzela zelo posebno stališče, v nasprotju s taboru pa vidimo Stalina, da zavzema

vedno bolj osebno stališče, bolj ko se spopad bliža koncu. Sovjeti so samo po vrhu vezani na atlantsko karto, v resnici pa imajo imperialistične cilje, ki jih hočejo doseči v sodelovanju s komunistom.

Drugi listi v uredniških člankih razlagajo sklepe zadnje seje italijanske vlade ter pripominjajo, da je Badoglio velik vojak, ki misli priti iz vojne s pokonci glavo s tem, da bo ostal zvest da-

Drobne novice

Koledar

Torek, 10. vel. arpana: Lavrencij, mučenec; Asterija, devica in mučenica; Domiljan, škof.

Sreda, 11. velikega arpana: Tiburej, mučenec; Suzana, devica in mučenica; Aleksander, škof in mučenec.

Zgodovinski paberki

10. velikega arpana

1827. leta se je rodil v Kamni gorici Lovro Toman, pesnik in politik. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, na Dunaju in v Gradcu pa je študiral pravo. Po promociji leta 1852. je stopil v službo pri državni finančni prokuraturi v Ljubljani; pa se je naslednjega leta preselil v Gradec, kjer je stopil kot koncipient v odvetniško pisarno. Po vrnitvi v domovino je postal odvetnik v Radovljici, kasneje v Ljubljani, kjer je postal tajnik pri Trgovski zbornici. Umrl je avgusta 1870. leta v Rodaunu pri Dunaju. Kot dunajski visokoles je doživel marčno revolucijo, ki mu je vtisnila neizbrisano navdušenje za svobodo. To navdušenje, ki je bilo skrajno čisto akademsko, brez globljega narodnega in sociološkega pojmovanja, na čem bodi osnovana slovenska svoboda, je navdihnilo Tomanu zbirko pesmi Glasni domorodni. Te pesmi so opajale Slovence, čeprav so bile v estetskem in idejnem pogledu precej diletantske. Le žar razgibanje in romantične mlade duše jih je navdajal in le to je premotilo bravce, ki so takrat itak živeli v nekem posebnem zanosu, da so Tomana proglasili za najboljšega slovenskega pesnika poleg Koseskega. Toman nadaljuje Vodnikovo in Veselovo pesem, ki ju je osvobodil patriotske avstrijske navlake in sprostil v njej slovensko domoljubje. Romantično svobodoljubje je kazal tudi v javnem življenju. V prvih ustavnih bojih je bil Toman voditelj slovenske državnozbožne delegacije. Nezadovoljstvo je vzbudilo njegovo zadržanje ob priliki glasovanja za dualistično ureditev monarhije.

Novi grobovi

† Na Breznici na Gorenjskem je dne 7. avgusta umrl g. Janez Finžgar, posestnik, trgovec, dolgoletni župan, ustanovitelj gasilske čete itd. Rajni je bil brat pisatelja in župnika g. F. Sal. Finžgarja. Pokopali so ga v ponedeljek na Breznici.

† V Ljubljani je umrla v 88. letu starosti g. Ana Horak, hči že pred več desetletji umrlega uglednega ljubljanskega meščana, trgovca in člana oziroma soustanovitelja trgovskih in obrtnih združenj v Ljubljani. Naj počiva v miru!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zapala ga. Marija Grobelnik roj. Stegnar, vdova po trgovcu. Pogreb bo v torek, 10. avgusta, ob pol šestih popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Zalah k Sv. Križu.

† V Ljubljani je umrla ga. Gigi Pišlar roj. Cazafura. Pogreb bo v torek popoldne ob 5 iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

Naj rajnim svetli večna luč! Zalujočim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Pogreb Andreja Beneta

V nedeljo ob petih je bil v Zal pogreb umrlega dijaka Andreja Beneta, ki ga je vodil župnik fare sv. Cirila in Metoda v spremstvu svojih kaplanov. Pogreb je bil izredno lep in je pričal, kako je dojmilo občinstvo smrt tega mladega, veselega in pogumnega križarja. Venci, ki so jih nosili njegovi prijatelji, so bili zadnji pozdrav cvetju, ki je ovenelo v krsti, ko se je komaj razbrstelo in zrl v svet z jasnimi in pogumnimi očmi. Veliki križarji so z molitvijo sv. rožnega venca pospremili svojega tovariša v rani grob, velika množica mladega sveta, njegovih tovarišev, sorbcev, sošolcev in prijateljev ter krajanov je sočustvovalo z neutuljajočo materjo in sestro. V imenu šole sta ga pospremila tudi g. ravnatelj in veroučitelj. Mlademu idealnemu fantu želimo počitek v naši zemlji, ki jo je tako ljubil, in v Bogu, kateremu

se hitro menja, toda samo površno zajame nekaj gest in razvije nekaj novih ovir in spletk, ki pa so vse grajene — in to je največja napaka in znak površnosti dela — na isti, le malo variran način, dušeslovno malo utemeljen; na hipni zaljubljenosti enega izmed junakov z neznanim dekletom. Vsaka taka prehodna, v bistvu plehka ljubezen postane usodna in povzroči izdajo spletke ter zmago Argonavtov, ki s čudovito malimi izgubami premagujejo neverjetno težke borbe. Ta motiv se ponovi ob vsakem pristanku ter premakne dejanje malo naprej, od postaje do postaje, obenem pa je vzrok enoličnosti dela in preplehkosti, na drugi strani pa povzroča, da se povesti hitro bere. K temu pomore tudi slog, ki je lahak, žurnalistično tekoč, toda premalo svojski in premalo izražajoč globokosti človeške misli in dožitkov. Rudan se je izkazal z lahkoto opisovanja zunanjih gest, je eden redkih naših eksotičnih avanturističnih pisateljev v slovu, kakor je na primer Reharjeva »Semiramis«, ki bi bil odličen filmski pisatelj fantastičnih zasnov — toda vse bolj zasnov, kakor pa dokončnih izdelav. Tako so tudi Argonavti bolj filmska zasnova kot kulturno zgodovinski roman v smislu Flaubertove Salambo, ter je čtivo, ki ponazarja zanimivo vodno pot izpred 3200 let. Med slovenskimi izvirnimi avanturističnimi deli pa ima svojo ceno in svoj pomen. Njena vrednost je izrazito novinarska ter vsebuje tako vse dobre in slabe lastnosti lahkega, snovno polnega, a psihološko in kulturno zgodovinsko slabše oblikovanega čtiva, ki ima dva gonilna motiva: nadvse idealizirano junastvo naslovnikov in izdaje spletkarskih in navičnih zaljubljenk.

Povest je ilustriral z vinjetami v smislu secesijskega klasicizma Jože Beranek. Priložen je tudi zemljevid, ki kaže pot Argonavtov.

je bil vedno zvest, ob strani svojih vzornikov in tovarišev v delu in smrti.

Zalostni smo te spremili v Tvoj poslednji dom. Vsak izmed nas, ki smo v nemih vrstah stali ob Tebi, bi Ti rad povedal še toliko besed v slovo, a naša usta so v bolesti utihnila. Srce pa nam je govorilo besedo, ki je pretresla dušo in telo, da Andreja več ni... V bolečini, ki stiska srce, stojimo sklonjenih glav ob Tvojem grobu Nikolaj več ne bomo slišali Tvojega smeja, nikoli več pesmi, ki si nam jih tolikokrat zaigral. Mlad, poln življenja in nad si nas zapustil. Polnega vere v bodočnost Te je kruta roka iztrgala iz naše sredine.

Dragi Andrej! Silna je naša bolečina, ko se zavedamo, da Tebe več ni! Vendar se bolelost združuje z upanjem, da je Njegova roka, brez čigar volje ne pade niti list z drevesa, pretrgala niti Tvojega življenja samo iz ljubezni do Tebe! Hotela Te je rešiti tisočih zabod in nevarnosti, ki jih sodobni svet nastavlja v našo pogubo!

Dragi Andrej! Ob Tvoji krsti Ti obhajljamo, da bomo vedno in povsod, v nevarnostih, v trpljenju branili sveta ideala, ki si ju tako ljubil: vero, svetilnik našega življenja in večni zaklad ljubezni med brati; dom, ki ga hoče rdeči hbe spremeniti v prekišstvo zla in brezboštva!

Obhajljamo Ti, da bomo šli po Tvojih stopinjah, s Tvojo vero, s Tvojim upanjem in Tvojo ljubeznijo do končnega cilja, da se tam na sončnem obrežju večnega življenja zopet združimo v bratskem objemu.

Prijatelji.

— Duševne vaje za dekleta bodo v Lichtenurnu od 14. do 18. avgusta. Pričetek 14. avgusta ob 6 zvečer. Prijavite se na: Predstojništvo Lichtenurnovega zavoda v Ljubljani.

— Slovenski pregovori o Veliki maši. Marjaniem vnebovzetju (15. avgusta): Če je na Velike maše dan lepo vreme, potem bo ozimna pšenica lepa. — Če ostane nekoliko dni po Veliki maši vreme stanovitno, potem dozore prvi oreh. — Jasna Velika maša — sladko vince prinaša. — Kadar je Velika maša v luži (mokra), je Mala maša v prahu (suha). — Kadar Velikega šmarna sonce peče, takrat dobro vino v sod poteče. — Kakor se je vreme na Gospojnico kazalo, štiri tedne bo naprej ostalo. — O Velikem šmarnu lepo, dosti grozja bo. — Velika maša je tako velik praznik: Če se češplja potrese, pa kaša doli pade. — Velike maše sonce da — dosti vina sladkega. — Sveti Rok (16. avgusta): Toliko vsak kmet lahko pride, da bo imel dovolj od Velike maše do sv. Roka, naj bo slaba ali dobra letina. — J. Šašelj.

— »Sveti. Naročite to zbirko knjig dimprej, da jo boste dobivali vse leto po ugodni ceni. Naročila sprejema Ljudska knjižarna.

— Razstava slik V. Skružnega je podaljšana do nedelje, 15. avgusta. Cesta Viktorja Emanuela III. 13.

— Vpisite se v vrste »Svetovih« naročnikov. Ne boste obžalovali. Naročnike sprejema Ljudska knjižarna.

— Prijava usnja. Opozarjajo se vse stranke, ki razpolagajo z več kot skupno 2 kg usnja, da morajo svoje zaloge lekom 3 dni od objave tega opozorila prijaviti uradu Pokrajinskega sveta korporacij zaradi evidence. Prijavljeno usnje bo stavljeno lastnikom na prosto razpolaganje za privatno uporabo. Ako se bo ugotovilo, da lastniki nedovoljeno trgujejo z usnjem, ki ga posedujejo, jim bo usnje zaplenjeno, ne glede na druge eventualne zakonske sankcije, ki jih bodo zadeli. Prav tako bo zaplenjeno tudi usnje, ki bi se našlo pri privatnikih, ne da bi bilo prijavljeno v smislu tega obvestila.

Ljubljana

Srednješolci, srednješolke, akademiki, akademikarke! Počitniški tedaj za stroje-pisje in stenografijo se pričenjajo ta teden. Znanje dveh najvažnejših praktičnih predmetov je trajne vrednosti. — Učnina je zmerna. Informacije dele in sprejema prijava dnevno še tes in teden: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Cenjene starše vjudno opozarjamo na učne tedaje za popravne izpite v Lichtenurnovem zavodu, kjer bodo poučevali samo gimnazijski profesorji trikrat po dve učni uri na teden vse gimnazijske in meščanske šolske predmete. Vpišejo naj se tudi dijaki (in-je), ki nimajo popravne izpita, a žele kakšen predmet temeljito predati. Vpisovanje od 9-11 dopoldne. — Vodstvo učnih tedajev v Lichtenurnovem zavodu — Ambrožev trg.

Naznanila

RADIO, Torek, 10. avgusta: 7.30 Slovenska glasba. — 8. Napoved časa, poročila v italijanski — 12.30 Ploščo — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Simfonična glasba — 13. Napoved časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročila v slovenski — 13.12 Orkester vodi dirigent Simonetti — 14. Poročila v italijanski — 14.10 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Siljane, pisana glasba: 1. Cardoni: Propirijive ženske, predigra; 2. Tonelli: Polletti capricciosi; 3. Rust: Junaska legenda; 4. Boershel: Fantazija Straussovih skladb; 5. Bradič: Bosna, fantazija — 15. Poročila v slovenski — 17. Napoved časa, poročila v italijanski — 17.15 Koncert Malega orkestra, vodi dirigent Stane Lesjak — 17.45 Pisana glasba — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Ploščo — 20. Napoved časa, poročila v italijanski — 20.10 Orkester vodi dirigent Manno — 20.45 Orkester vodi dirigent Segurini — 21.15 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Siljane, operna glasba: 1. Dvorak: Kmet navihane, predigra; 2. Lohengrin: La Boheme, fantazija; 3. D'Albert: Nikava, fantazija — 21.30 Orkester vodi dirigent Zeme — 22.30 Predigre in intermezji znanih oper — 22.45 Poročila v italijanski — 23. Pisana glasba

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Marmayer, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Očala in 2 ključa sem izgubila na poti od Poljanske ceste do uršulink. Najdite! Prosim, da jih odda pri upravi »Slovenca«.

Parliamo l'italiano!

Schema della XXII lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben lunedì, il 9 agosto 1943 alle 19.00.

LEZIONE VENTESIMA SECONDA

Il riccio

Il riccio infatti è un animale d'ingegno corto.

Sotto la grande quercia della Val Mala, fra le radici, vive tutto un popolo strano: formiche brune, ricci, lumache, una falina. Si lavora continuamente giorno e notte. Appena è il mattino, le formiche in due lunghe file contrarie portano a casina ogni ben di Dio. Queste vanno sempre d'accordo e aiutano l'una con l'altra. Ogni tanto la riccia torna a casa con un gran fascio di foglie sopra la schiena. E andata a rotolarsi sotto i castagni e tante foglie le si sono infilzate sul dorso, tante ne porta a casa. E stata su come il solito tutta la notte ed ha ancora molto da fare, perché questo è l'ultimo giorno e deve preparare la letto per il gran sonno invernale. Il piccione suo, seduto sopra una radica di quercia, la guarda tutto contento. E simile a un minuscolo porcellino da latte, più ignorante d'una talpa, e non sa niente, non capisce niente.

«Vammi a prendere le olive laggiù sotto gli alberi storti!»

Il piccione spicca un salto e parte.

«Stai attento alle automobili quando attraversi la strada e bada alle biciclette: ieri ne hai bucata una!»

La madre tira via di sotto le foglie un passero morto e prende a spennarlo. Sente un'occhiata alle spalle. Si volta e vede il figlio suo ancora lì che la guarda: ha già dimenticato l'incombenza.

«The detto d'andarmi a prendere le olive!»

Il piccione le volta il codino e riparte. Eccolo fuori nel campo, fra il grano appena nato, timoroso di qualche incontro. Giunto a mezzo sole, si ritorna indietro che ha dimenticato tutto. La madre, quando lo vede ancora lì a bocca vuota, gli dà una zampata sul muso.

12. Piške so zavreščale na vse strani in dekletce se je zdrznilo, ko je ugledalo čudno jabolko, ki ga še ni bilo videlo na dedovem drevju.

S Spod. Stajerskega

Umrl je v Marenbergu 62-letni posestnik Frane Modri. — V Celju je umrla vdova hraničnega ravnatelja Marija Korosec. Poročilo so se v Mariboru Frane Lobnik in Matilda Malajnar, Viktor Vargazon in Ana Petrovič. Vilibald Drevenšek in Marija Pošavko, Ivan Zerjav in Marije Kendrič.

Nesreče. Kolesar je povozil v Mariboru 74letno Terezijo Roškar, ki si je zlomila desno nogo. — 8 kolesa je padel 38 letni krojaški mojster Franc Škrabi z Beljanske gore in si zlomil desno nogo. — Na Rdečem bregu si je zlomil desno nogo 76letni Anton Schmidt.

KINO UNION 12-11

Kako so z zvijačo razkrinkali lažnega moralista in resili na smrt obsojenega zaljubljenca, prikazuje film, izdelan po Shakespearejevem dramu

»Zob za zob«

Caterina Boratto, Carlo Tamberlani. PREDSTAVE ob 16.30 in ob 18.30!

KINO MATICA 12-11

Romantika beneških gondoljerjev. — Kosček zgodovine tega edinstvenega mesta. Posnetki veselskega tekmovalstva v lepih naravnih barvah! Glasba, pesmi in ljubezni!

»Veliki prekopa«

Igralet: Maria Denta, Camillo Pilotto, Alanova, Fedele Gentile. Predstave ob delavskih ob 16.30 in 19.30!

KINO SLOGA 12-11

Eden izmed redkih lepih romantičnih filmov sezija, odlična salonska komedija

»Prijatelj ženske«

V glavni vlogi: Miria di San Servolo, Luigi Cimara, Claudio Gora. PREDSTAVE ob 14, 16 in ob 18. uri.

PRAZNE SKATLE

od Mama mleka in prazne steklenice kupujem po najvišji ceni. B. Gustin, Vodnikov trg št. 2.

PISALNE STROJE

in računske kupače in plača najvišjo dnevno ceno Everet, Prešernova 44.

BRANO

tridelno, poljsko, novo, prodam, Kogovšek Ivan, Ljubljana — Dravljica, Kamnogiška 26.

V vsako hišo »Slovenca«!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je umrl, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, po dolgotrajni mučni bolezni, naš preljubi, dobri mož, skrbni oče, brat, stric in tast, gospod

Ivan Jankovič

posestnik v Črni vasi

Pogreb dragerega pokojnika bo v torek, 10. avgusta 1943, ob pol 5 popoldne z Zal, iz kapele sv. Andreja na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana — Črna vas, dne 9. avgusta 1943.

Zalujoča žena Terezija z otroci, in ostalo sorodstvo

Globoko užaloščeni sporočamo, da nam je umrla naša srčno ljubljena in predraga žena, mati, hčerka in sestra, gospa

Gigi Pišlar

roj. Cazafura

Nepozabno pokojnico bomo spremili k večnemu počitku v torek, dne 10. avgusta 1943, ob 5 popoldne iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1943.

Globoko žalujoči:

Franc, mož — Nina, hčerka
Nina Cazafura, mati
Nuci Cazafura, brat
in ostalo sorodstvo

Po dolgi in težki bolezni nas je danes za vedno zapustila naša nad vse ljubljena in dobra mama, stara mama in tašča, gospa

Marija Grobelnik

roj. Stegnar

vdova po trgovcu

Našo nepozabno pokojnico bomo spremili v torek, dne 10. avgusta 1943, ob pol 6 pop. z Zal, iz kapelice sv. Jožefa k Sv. Križu, kjer jo položimo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1943.

Žalujoče rodbine:

dr. Aleksander Grobelnik, Meta Soss, Emil Grobelnik, Leni H. Popovič

